

POSTANOWIENIE

6 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ireneusz Kunicki

na posiedzeniu niejawnym 6 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.O. i M.S.

przeciwko Bankowi w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Banku

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 14 lutego 2023 r., V ACa 613/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego na rzecz każdego z powodów po 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od doręczenia pozwanemu odpisu niniejszego orzeczenia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

(E.C.)

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 14 lutego 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie

oddalił apelację pozwanej Banku S.A. w W. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 17 lutego 2022 r. Orzeczeniem tym Sąd pierwszej instancji zasądził od pozwanej na rzecz powodów A.O. i M.S. 717 372,14 zł oraz 95,95 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 28 sierpnia 2020 r. do dnia zapłaty oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie co do odsetek.

Pozwana oparła skargę kasacyjną od wyroku Sądu odwoławczego na obu podstawach przewidzianych w art. 398³ § 1 k.p.c. W ramach drugiej podstawy kasacyjnej skarżąca zarzuciła naruszenie art. 235² § 1 pkt 2 w zw. z art. 278 § 1 i art. 227 k.p.c. Natomiast w ramach podstawy prawnomaterialnej zarzuciła naruszenie: art. 385¹ § 1, 2 i 3 w zw. z art. 385² k.c. i art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”); art. 385¹ § 2 w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. oraz art. 358 § 2 i 3 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 oraz w zw. z art. 58 § 1 i 3 k.c.; art. 4 w zw. z art. 1 ust. 1 lit. a) i lit. b) ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. oraz art. 391 § 1 k.p.c.; art. 496 w zw. z 497 k.c.

Pozwana jako okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała:

1. potrzebę wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, tj. art. 496 w zw. z art. 497 k.c. w zakresie, w jakim przepisy te dopuszczają możliwość skutecznego skorzystania przez Bank z prawa zatrzymania w celu zabezpieczenia roszczenia o zwrot kapitału kredytu w przypadku zasądzenia przez sąd obowiązku zwrotu na rzecz kredytobiorcy należności w związku z upadkiem umowy kredytu;

2. występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, którym można nadać następującą treść:

a) Czy z punktu widzenia dopuszczalności utrzymania w mocy umowy, w ramach której część postanowień uznana zostanie za abuzywne i tym samym bezskuteczne, istotna jest wola stron co do kształtu stosunku zobowiązaniowego ujawniona na etapie zawierania umowy w pierwotnym brzmieniu i to, czy strony zawarłyby umowy o treści pozbawionej klauzul abuzywnych, w szczególności w

razie zmiany konstrukcji tej umowy, w sytuacji gdy powstały na skutek uznania postanowień umownych za abuzywne stosunek zobowiązaniowy zawiera wszystkie elementy przedmiotowo istotne stosunku danego typu (np. umowy kredytu) i nie jest sprzeczny z naturą tego rodzaju stosunku zobowiązaniowego?

b) Czy z punktu widzenia celów art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz celów dyrektywy 93/13 należy przyznać prymat celom w postaci przywrócenia równowagi kontraktowej, czy też sankcyjnemu charakterowi przepisów dotyczących ochrony konsumenckiej oznaczającemu osiągnięcie skutku zniechęcającego profesjonalnych kontrahentów, zawierających umowy z konsumentami do stosowania nieuczciwych postanowień umownych oraz czy realizacja celu sankcyjnego co do zasady oznaczać musi zawsze uznanie umowy za nieważną?

3) Czy postanowienia umowy kredytu denominowanego do waluty obcej odsyłające do kursów Banku jako przelicznika kwoty wypłacanej na rzecz kredytobiorcy i kwoty niezbędnej do zakupu waluty niezbędnej do spłaty raty kredytu stanowią *essentialia negotii* umowy kredytu w rozumieniu art. 69 ust. 1 Prawa bankowego?

3. Oczywiście zasadność skargi, która przejawia się w błędnym uznaniu, że umowa o kredyt mieszkaniowy łącząca strony jest nieważna, a w konsekwencji błędnym oddaleniu apelacji pozwanej z uwagi na fakt, iż zakwestionowane przez powodów postanowienia umowne stanowią postanowienia abuzywne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., a jednocześnie odnoszą się do przedmiotu świadczenia głównego określonego w umowie, a zatem po ich eliminacji nie jest możliwe dalsze jej wykonywanie.

W odpowiedzi na skargę powodowie wnieśli o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania ewentualnie o jej oddalenie, a ponadto o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Należy zaznaczyć, że Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie przez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazaniu przepisu, na tle którego ono powstało i przedstawieniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (zob. postanowienia SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11; z 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16 i z 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się dotychczas wykładni albo jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. np. postanowienia SN z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15 i z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15).

Z kolei podmiot wnoszący skargę kasacyjną, powołując się na jej oczywistą zasadność, a zatem na przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., powinien przedstawić stosowną argumentację prawną zmierzającą do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia wskazanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego

orzeczenia oraz podstaw kasacyjnych (zob. postanowienia SN z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11). Konieczne jest także przekonanie Sądu Najwyższego w drodze jurydycznego wyводу, że naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i wskazane tam orzecznictwo). Uzasadnienie wniosku odwołujące się do przyczyny przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinno koncentrować się na wykazaniu tak rozumianej „oczywistości” zasadności skargi. Uzasadnienie to nie może sprowadzać się do przytoczenia podstaw kasacyjnych bądź powtórzenia ich uzasadnienia, choćby nawet w zmodyfikowanej postaci, ani być sformułowane w taki sposób, który wymagałby oceny ich zasadności. Na obecnym etapie postępowania ocena taka byłaby bowiem niedopuszczalna.

Żadna z powołanych w skardze przesłanek przyjęcia jej do rozpoznania nie została wykazana przez stronę skarżącą.

Podnoszone przez pozwaną w uzasadnieniu wniosku kwestie prawne i wątpliwości interpretacyjne zostały już w istotnej części wyjaśnione w orzecznictwie sądowym, nie ma zatem obecnie żadnych podstaw, aby się do nich odnosić (zob. m.in. wyroki SN z 26 kwietnia 2022 r., II CSKP 550/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 45; z 26 maja 2022 r., II CSKP 19/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 47; z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 48; z 27 maja 2022 r., II CSKP 314/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 50; z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 51; z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 656/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 52; z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 54; z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22; z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1753/22; z 20 marca 2024 r., II CSKP 2164/22; z 24 października 2024 r., II CSKP 1188/22 i z 18 grudnia 2024 r., II CSKP 1486/22). Co do pozostałych podniesionych w skardze „zagadnień” nie ma również takiej potrzeby, gdyż na skutek przyjętych w orzecznictwie rozwiązań ich analiza w zasadzie stała się bezprzedmiotowa.

W uchwale składu siedmiu sędziów SN z 19 czerwca 2024 r., III CZP 31/23 (OSNC 2025, nr 3, poz. 25) przesądzono, że prawo zatrzymania (art. 496 k.c.) nie

przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelnością drugiej strony. Z kolei w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 5 marca 2025 r., III CZP 37/24, OSNC 2025, nr 11, poz. 98 wyjaśniono, że w razie dochodzenia od banku zwrotu świadczenia spełnionego na podstawie umowy kredytu, która okazała się niewiążąca, bankowi nie przysługuje prawo zatrzymania na podstawie art. 496 w zw. z art. 497 k.c. Orzecznictwo Sądu Najwyższego zdaje się obecnie skłaniać do zajmowania tego właśnie stanowiska. Podobnie przyjmuje się w orzecznictwie unijnym. W wyroku z 14 grudnia 2023 r., C-28/22 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą, w sytuacji gdy umowa kredytu hipotecznego zawarta przez przedsiębiorcę z konsumentem nie może już pozostać wiążąca po usunięciu nieuczciwych warunków zawartych w tej umowie, przedsiębiorca ten może powołać się na prawo zatrzymania umożliwiające mu uzależnienie zwrotu świadczeń otrzymanych od tego konsumenta od przedstawienia przez niego oferty zwrotu świadczeń, które sam otrzymał od tego przedsiębiorcy, lub gwarancji zwrotu tych ostatnich świadczeń, jeżeli wykonanie przez tego przedsiębiorcę prawa zatrzymania powoduje utratę przez rzeczonoego konsumenta prawa do uzyskania odsetek za opóźnienie od momentu upływu terminu nałożonego na danego przedsiębiorcę do wykonania zobowiązania umownego po tym, jak przedsiębiorca ten otrzyma wezwanie do zwrotu świadczeń zapłaconych jemu w wykonaniu tej umowy.

Należy ponadto przypomnieć, że konsekwencją uznania danego postanowienia umowy za bezskuteczne jest działająca *ex lege* sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z zasadą związania stron umową w pozostałym zakresie (zob. np. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., której nadano moc zasady prawnej, III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56). Jak również wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale całej Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r. (III CZP 25/22, OSNC 2024, nr 12, poz. 118), mającej moc zasady prawnej, w przypadku uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej (klauzula kursowa) stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie

jest wiążące, nie można w obowiązującym stanie prawnym przyjąć, że postanowienie to zostanie zastąpione przez inną regulacją określającą kurs waluty obcej wynikającą z przepisów prawa lub zwyczajów (pkt 1). Niemożność ustalenia wiążącego dla strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego oznacza, że umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie (pkt 2).

Nie można podzielić poglądu skarżącej, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Uzasadnienie wniosku w odniesieniu do tej przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania nie zawiera argumentacji prawnej, która zmierzałaby do wykazania, że Sąd odwoławczy dopuścił się ewidentnego naruszenie skonkretyzowanych przepisów prawa, które doprowadziło do wydania oczywiście wadliwego rozstrzygnięcia. Skarżąca przedstawiła argumentację, która odpowiada uzasadnieniu podstaw kasacyjnych, nie wskazując zresztą, które przepisy doznały kwalifikowanego, oczywistego naruszenia. W istocie pozwana polemizuje jedynie ze stanowiskiem Sądu drugiej instancji, pomijając zupełnie kwestię oczywistości zarzucanych naruszeń prawa. Należy przypomnieć, że skarga kasacyjna jako szczególny środek zaskarżenia nie służy weryfikacji prawidłowości podstawy faktycznej bądź prawnej prawomocnych orzeczeń sądowych, a rolą Sądu Najwyższego zasadniczo nie jest usuwanie ewentualnych wad i uchybień kwestionowanych rozstrzygnięć.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego wywołanych skargą kasacyjną orzeczono stosownie do art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99, 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., w zakresie zaś odsetek, stosownie do art. 98 § 1¹ k.p.c. Zasądzone koszty obejmują wynagrodzenie radcy prawnego za zastępstwo procesowe ustalone według stawki minimalnej (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - tekst jedn.: Dz. U. z 2026 r., poz. 118).

Ireneusz Kunicki

(M.M.)

[SOP]